

Fondenes bevillinger 2018-2022

Fondenes
Videnscenter

Maj 2024

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Hovedpointer	4
Fondenes bevillinger 2018-2022	6
Fondsbevillinger fordelt på formål	14
Modtagere af fondsmidler	21
Bilag	24
Definitioner, metode og kildegrundlag	28

Indledning

Hvert år udarbejder Fondenes Videnscenter en række analyser omhandlende fondenes bevillinger. Denne analyse dækker nøgletal for bevillingerne i 2022 på et overordnet niveau. Analysen baserer sig på de senest tilgængelige tal fra Danmarks Statistik rekvireret via særkørsler for Fondenes Videnscenter.

Analysen giver et indblik i, hvordan bevillingerne har udviklet sig fra 2018 til 2022, hvilke formål der blev støttet, og hvem pengene gik til.

Antallet af fonde, der i 2023 har indberettet 2022-tallene til Danmarks Statistik, er steget fra 350 til 550 (se mere om metode og kildegrundlag på side 31). Derudover har der været ændringer i spørgeskemaet fra 2021 til 2022. Den største ændring er, at *videnskabelige formål* er udgået som selvstændigt hovedformål, og at forskning i stedet (så vidt muligt) er fordelt på de støtteområder, forskningen vedrører. Dette er ifølge Danmarks Statistik gjort for at give et mere retvisende overblik over de samlede midler, der er bevilget til det enkelte støtteformål (også kaldet hovedformål). Ændringerne i opgørelsesmetoden betyder, at det samlede bevillingsbeløb for de enkelte støtteformål i 2022 vil stige med forskningsbevillinger til støtteformålet, der i de tidligere år lå "isoleret" under videnskabelige formål. Der må forventes at være lidt mere usikkerhed i kategoriseringen af bevillingerne i en periode, indtil det nye indberetningsskema er bedre indarbejdet, og det anbefales at være varsom med at sammenligne bevillingstal fra 2022 med tidligere år.

Ud over denne overordnede analyse udarbejder Fondenes Videnscenter også analyser, der dykker ned i bevillinger til de fleste af de formål, der indgår i denne analyse. Det er f.eks. bevillinger til kulturelle formål eller sundhedsformål. Disse særanalyser udkommer løbende i 2024.

Hovedpointer fra analysen

Fondene bevilgede i alt 32,4 mia. kr. i 2022, heraf 27 mia. kr. til almennyttige formål

I 2022 bevilgede de danske fonde 32,4 mia. kr. Det er en stigning på 6,5 mia. kr. fra 2021 og 15,4 mia. kr. mere end i 2018. Væksten i de almennyttige bevillinger fra 2021 til 2022 udgjorde 1,7 mia. kr. De ikke-almennyttige bevillinger¹ steg fra 627 mio. kr. i 2021 til 5,3 mia. kr. i 2022. Den største del af stigningen i ikke-almennyttige bevillinger kan henføres til nogle få, ekstraordinært store bevillinger, som er givet til familieformål.² Ud af det samlede beløb i 2022 blev 64 % bevilget af de største fonde, som hver især gav over 500 millioner kroner. *Se side 7 og 8.*

De erhvervsdrivende fonde bidrog mest til de samlede bevilgede midler i 2022

Erhvervsdrivende fonde bidrog med 19,7 mia. kr. i 2022, hvilket er 1,1 mia. kr. mere end i 2021. De almene fonde³ og fondslignende foreninger bidrog tilsammen med 12,6 mia. kr. i 2022, hvilket er 5,4 mia. kr. mere end i 2021. Det skal bemærkes, at de fleste af de ekstraordinært store, ikke-almennyttige bevillinger i 2022 kom fra almene fonde. Ser man bort fra denne type af bevillinger, var der en stigning på ca. 900 mio. kr. i bevilgede midler fra de almene fonde fra 2021 til 2022. *Se side 7.*

Færre fonde uddelte i 2022

I 2022 var der 9.155 fonde i Danmark, fordelt på 1.397 erhvervsdrivende og 7.759 almene fonde. Det er samlet set et fald på 371 fonde fra 2021 og 790 fonde siden 2018. Af disse foretog 3.658 fonde bevillinger i 2022, et fald på 895 fra året før.

Faldet i uddelende fonde fra 2021 til 2022 skyldes, at 974 færre almene fonde og foreninger bevilgede, mens der var 81 flere af de erhvervsdrivende fonde, der bevilgede. *Se side 9, 10 og 26.*

Antallet af bevillinger steg i 2022

I 2022 blev der givet 87.759 bevillinger, hvilket er en forøgelse på 22.618 fra 2021 og 10.623 fra 2018. Af disse stammede 39 % fra små fonde, der hver især bidrog med under 1 mio. kr. Sociale formål var igen blandt de områder, der modtog flest bevillinger, da der her blev givet 22.206 bevillinger i 2022, hvilket udgjorde 25 % af det totale antal bevillinger. Trods dette modtog sociale formål kun 11 % af de samlede midler. *Se side 12, 13 og 19.*

De mest bevilgende fonde

De 20 mest bevilgende fonde gav 24,5 mia. kr. i 2022

I 2022 gav de 20 mest bevilgende fonde tilsammen 24,5 mia. kr., hvilket udgjorde 76 % af årets samlede bevilgede midler. Disse fonde stod for 11.003 bevillinger, eller 13 % af årets bevillinger. De 200 mest bevilgende fonde gav 30,7 mia. kr., hvilket var 95 % af alle midler, og stod for 45 % af alle bevillinger. De mest bevilgende fonde gav således generelt flere bevillinger pr. fond sammenlignet med de mindre fonde. De fleste bevilgende fonde gav under 1 mio. kr. i 2022. *Se side 8 og 13.*

¹ Almennyttige bevillinger støtter aktiviteter, der gavner en bred del af befolkningen, såsom kulturelle, sociale, uddannelsesmæssige eller miljømæssige projekter. Ikke-almennyttige bevillinger er dem, der ikke opfylder disse kriterier. Eksempler på dette er donationer til en stifters efterkommere eller til ansatte i en bestemt virksomhed.

² Fondenes Videnscenter har ud fra årsrapporter fra 40 store familiefonde fundet uddelinger til familieformål for knap 4 mia. kr. i 2022. Familiefonde kan have fuldt fokus på at uddele til formål relateret til stifters familie. De kan også have almennyttige bevillinger. Familiefondenes almennyttige bevillinger er ikke talt med i de 4 mia. kr.

³ Almene fonde kaldes også "ikke-erhvervsdrivende fonde", fordi de i lovgivningsmæssig forstand er kendetegnet ved, at de ikke selv driver erhvervsdrivende virksomhed eller har bestemmende indflydelse i en erhvervsdrivende virksomhed. Se mere på side 29.

Hovedpointer fra analysen

Fondsbevillinger fordelt på formål

Fondene bevilgede 1/3 af midlerne til sundheds- og uddannelsesformål

I 2022 var der store udsving i bevillingerne til de forskellige uddelingsformål sammenlignet med tidligere år. Disse udsving skyldes hovedsagelig, at videnskabelige formål er udgået som selvstændigt formål hos Danmarks Statistik, og forskning indgår i stedet under det uddelingsformål, forskningen vedrører. Resultatet er, at det ikke er muligt at foretage direkte sammenligninger af bevilgede midler til et formål i årene 2016-2021 og i 2022, hvor den nye fordelingsmetode er indført. Ved sammenligning bør man notere sig andelen af forskningsbevillinger, der i 2022 indgår under de forskellige formål.

Fordelingen af bevilgede midler i 2022 så således ud:

- **Sundhedsformål: 6,9 mia. kr.** (1,5 mia. kr. ekskl. forskning)
- **Uddannelses- og folkeoplysningsformål: 4,9 mia. kr.** (2,9 mia. kr. ekskl. forskning)
- **Sociale formål: 3,5 mia. kr.** (3 mia. kr. ekskl. forskning)
- **Internationale humanitære formål: 3 mia. kr.** (3 mia. kr. ekskl. forskning)
- **Kulturelle formål: 2,6 mia. kr.** (2,4 mia. kr. ekskl. forskning)
- **Natur-, klima- og miljøformål: 2,2 mia. kr.** (1,1 mia. kr. ekskl. forskning)
- **Erhvervs- og regionaludviklingsformål: 1,2 mia. kr.** (1 mia. kr. ekskl. forskning)
- **Andre formål: 8,1 mia. kr.** (5,8 mia. kr. ekskl. forskning, hvoraf ca. 5 mia. gik til ikke-almennyttige bevillinger)

Samlet set gik 11,6 mia. kr. til forskning, hvilket er et fald fra 12,2 mia. kr. i 2021. *Se side 15-20.*

Modtagere af fondsmidler

10,9 mia. kr. gik til offentlige institutioner

I 2022 blev der bevilget 10,9 mia. kr. til offentlige institutioner, svarende til et fald på ca. 1,2 mia. kr. i forhold til 2021.

De offentlige institutioners andel af de samlede, almennyttige midler faldt dermed fra 52 % i 2021 til 40 % i 2022. Midler til nonprofitorganisationer steg markant til 8,7 mia. kr. i 2022 fra 5,1 mia. kr. i 2021. Også interne donationer⁴ steg væsentligt til 2,4 mia. kr. i 2022 fra 1,7 mia. kr. året før. Private virksomheder fik fortsat flere midler og fik 1,3 mia. kr. i 2022, mens der var en mindre stigning til individuelle personer, som samlet fik lidt over 1 mia. kr. i 2022. *Se side 22.*

Langt færre midler er fordelt på modtageres geografi i 2022

Andelen af bevilgede midler, der ikke er blevet fordelt på modtageres geografi i 2022, udgør 6,5 mia. kr. eller ca. en femtedel af alle bevilgede midler i 2022. I 2021 blev 3,3 mia. kr. ikke fordelt på modtageres geografi. De knap 26 mia. kr., der i 2022 blev fordelt på modtageres geografi, er fordelt på 20 mia. kr. til danske modtagere og 5,8 mia. kr. til udenlandske modtagere.⁵ *Se side 23.*

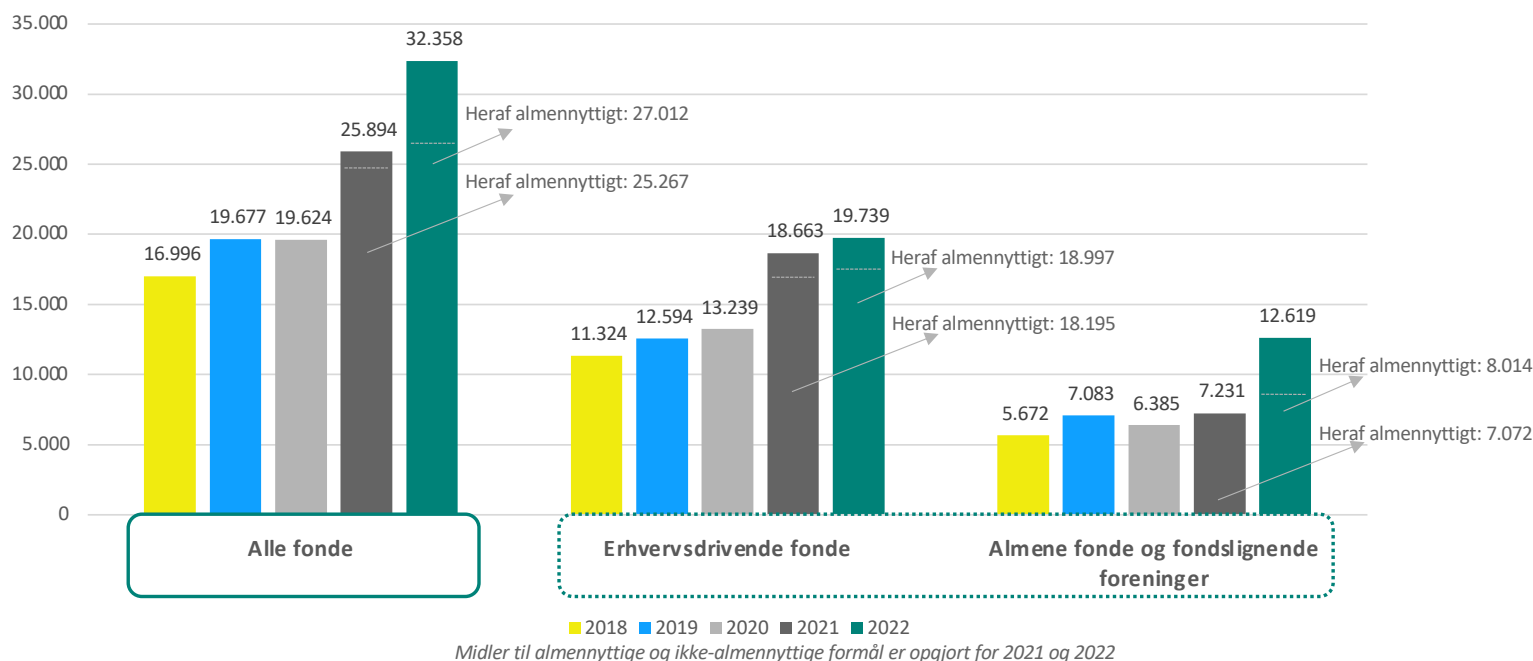
⁴ Interne donationer er projekter/indsatser, som fondene selv varetager. Det kan eksempelvis være C.L. Davids Fond og Samlings drift af Davids Samling, som er et gratis og fuldt fondsfinansieret museum.

⁵ Opgørelsen over bevillinger til udlandet er behæftet med en vis usikkerhed, hvilket bl.a. hænger sammen med, at nogle bevillinger til formål i udlandet gik til samarbejdspartnere i Danmark, f.eks. Dansk Flygtningehjælp. Langt de fleste bevillinger til ikke-almennyttige formål ligger i kategorien "Ikke fordelt".

Fondenes bevillinger 2018-2022

Fondene bevilgede i alt 32,4 mia. kr. i 2022, heraf 27 mia. kr. til almennyttige formål

Figur 1: Fondenes bevilgede midler i mio. kr. efter fondstype 2018-2022

Figuren viser udviklingen i bevilgede fondsmidler fra 2018 til 2022.

- Fondene bevilgede tilsammen 32,4 mia. kr. i 2022. Det er 6,5 mia. kr. mere end året før og 15,4 mia. kr. mere end i 2018.
- 27 mia. kr. gik til almennyttige formål i 2022.⁶ Ikke-almennyttige bevillinger steg fra 627 mio. kr. i 2021 til 5,3 mia. kr. i 2022.
- Erhvervsdrivende fonde bidrog med 19,7 mia. kr. i 2022, hvilket er 1,1 mia. kr. mere end i 2021. De almene fonde og fondslignende foreninger⁷ bidrog tilsammen med 12,6 mia. kr. i 2022, hvilket er 5,4 mia. kr. mere end i 2021. Det skal bemærkes, at de fleste af de ekstraordinært store, ikke-almennyttige bevillinger i 2022 kom fra almene fonde. Ser man bort fra denne type af bevillinger, var der en stigning på ca. 900 mio. kr. i bevilgede midler fra de almene fonde fra 2021 til 2022.

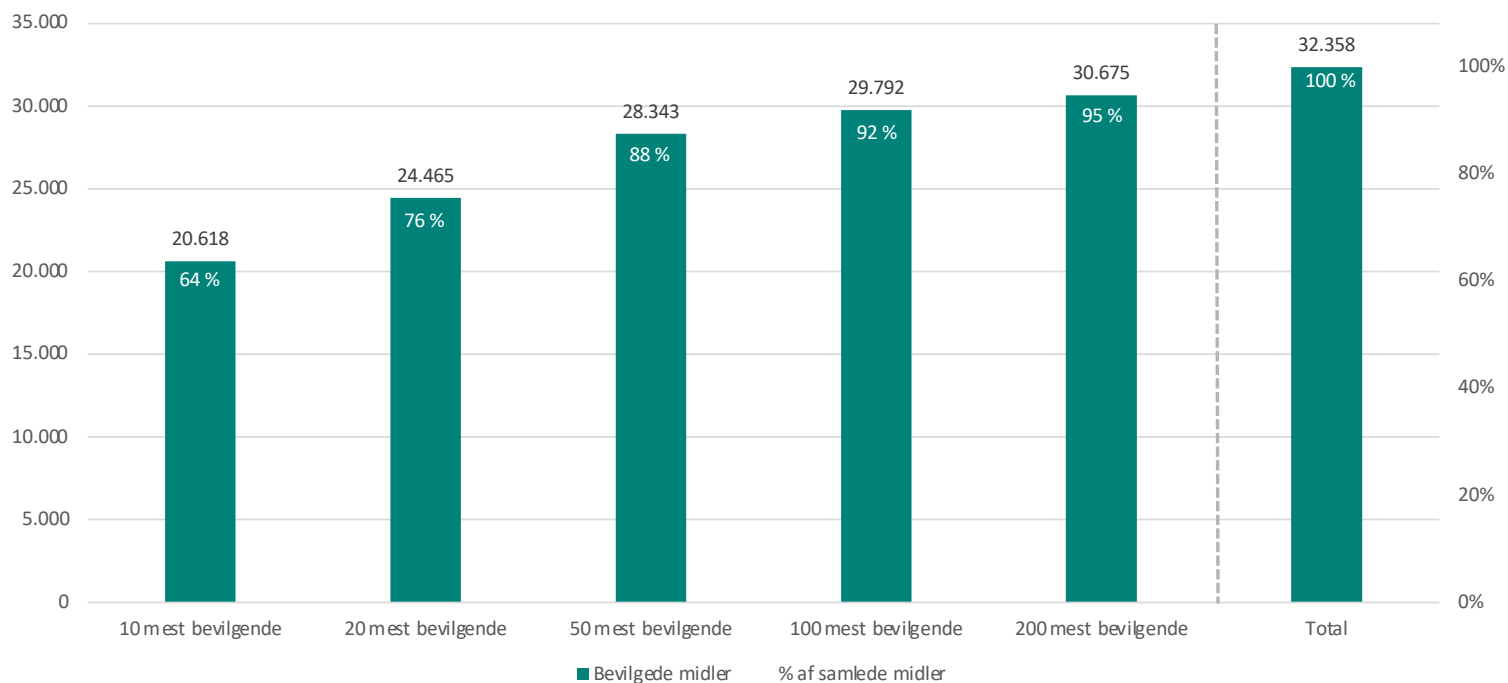
⁶ Almennyttige bevillinger støtter aktiviteter, der gavner en bred del af befolkningen, såsom kulturelle, sociale, uddannelsesmæssige eller miljømæssige projekter. Ikke-almennyttige bevillinger er dem, der ikke opfylder disse kriterier. Eksempler på dette er donationer til en stifters efterkommere eller til ansatte i en bestemt virksomhed.

⁷ Almene fonde kaldes også "ikke-erhvervsdrivende fonde", fordi de i lovgivningsmæssig forstand er kendetegnet ved, at de ikke selv driver erhvervmæssig virksomhed eller har bestemmende indflydelse i en erhvervsvirksomhed. Se mere på side 29.

Tabeller og figurer er baseret på tal fra Danmarks Statistik

De 200 mest bevilgende fonde stod for 30,7 mia. kr. i 2022

Figur 2: Bevilgede midler (mio. kr.) fra de mest bevilgende fonde i 2022

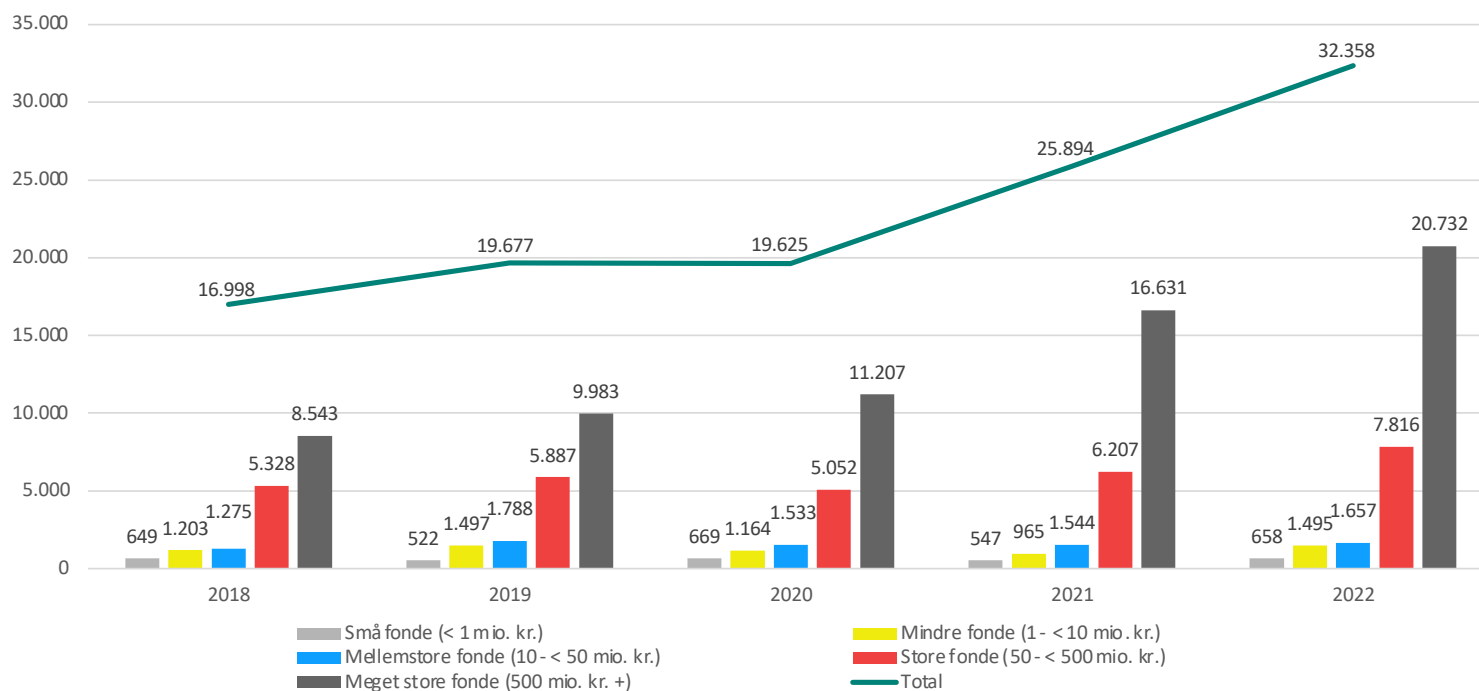

Figuren fokuserer på de mest bevilgende fonde og viser, hvor mange penge de bevilgede i 2022.

- I 2022 gav de 20 mest bevilgende fonde tilsammen 24,5 mia. kr., hvilket udgjorde 76 % af årets samlede bevilgede midler.
- De 200 mest bevilgende fonde gav 30,7 mia. kr., hvilket var 95 % af alle midler, og stod for 45 % af alle bevillinger.
- I 2021 var billedet det samme: de 20 mest bevilgende fonde stod for 77 % af de samlede bevilgede midler, mens de 200 mest bevilgende fonde stod for 96 %.

De store og meget store fondes samlede bidrag er vokset markant

Figur 3: Fondenes bevilgede midler i mio. kr. 2018-2022, fordelt efter fondenes individuelle bevillingsniveau

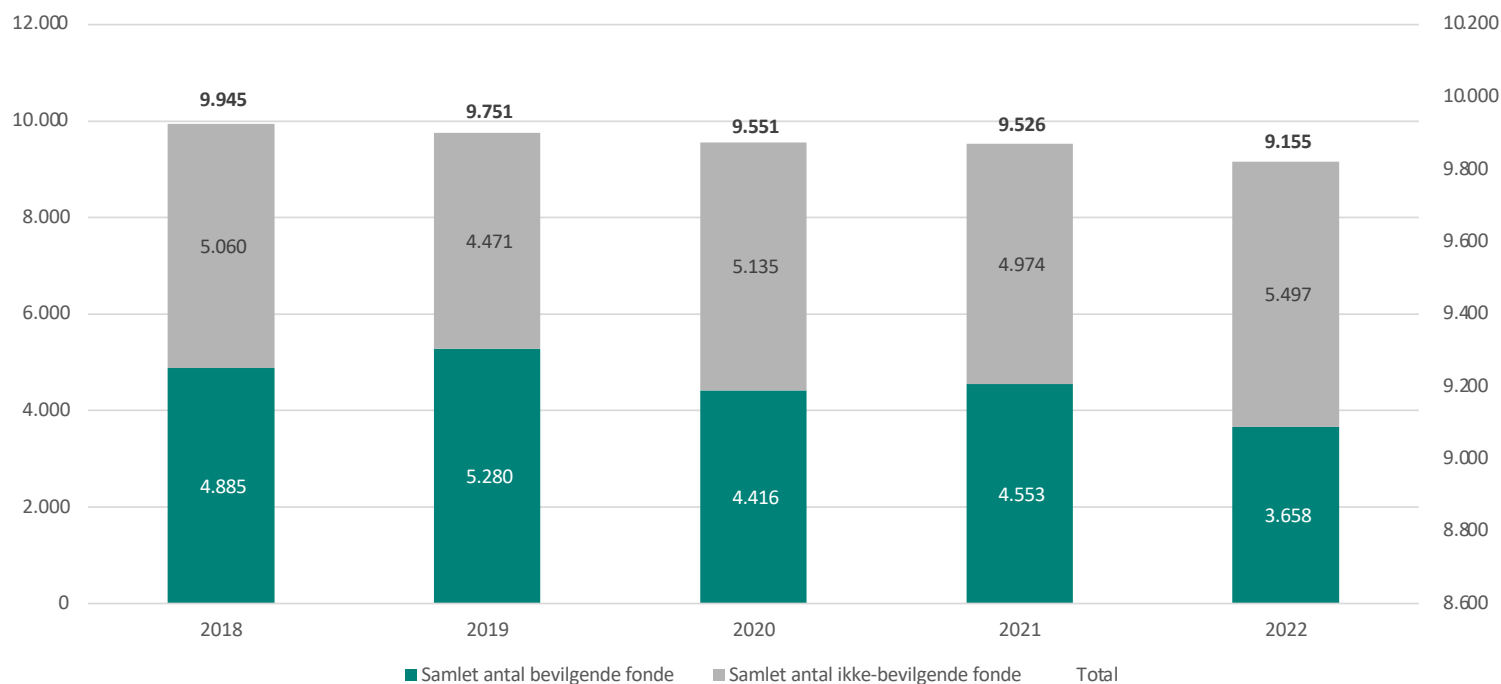

I figuren er de uddelende fonde grupperet efter deres samlede uddelingsniveau i 2022. Søjlerne illustrerer det totale beløb uddelt af fonde i hver gruppe.

- I 2022 bevilgede de meget store fonde, der hver især bevilgede mere end 500 mio. kr., i alt 20,7 mia. kr. De stod derved for 4 mia. kr. mere end i 2021. Begge år stod denne kategori af fonde for 64 % af det samlede beløb. Det er værd at bemærke, at antallet af fonde i denne kategori er steget fra 6-8 fonde i tidligere år til 10 i 2022 (se side 11).
- Både de små, mindre og mellemstore fonde bevilgede nogenlunde det samme i de fem år, mens gruppen af store fonde bevilgede noget mere fra 2018 til 2022 (en stigning på 2,5 mia. kr.).

Sammenlignet med 2018 er der 1.200 færre bevilgende fonde i Danmark

Figur 4: Antal bevilgende og ikke-bevilgende fonde 2018-2022

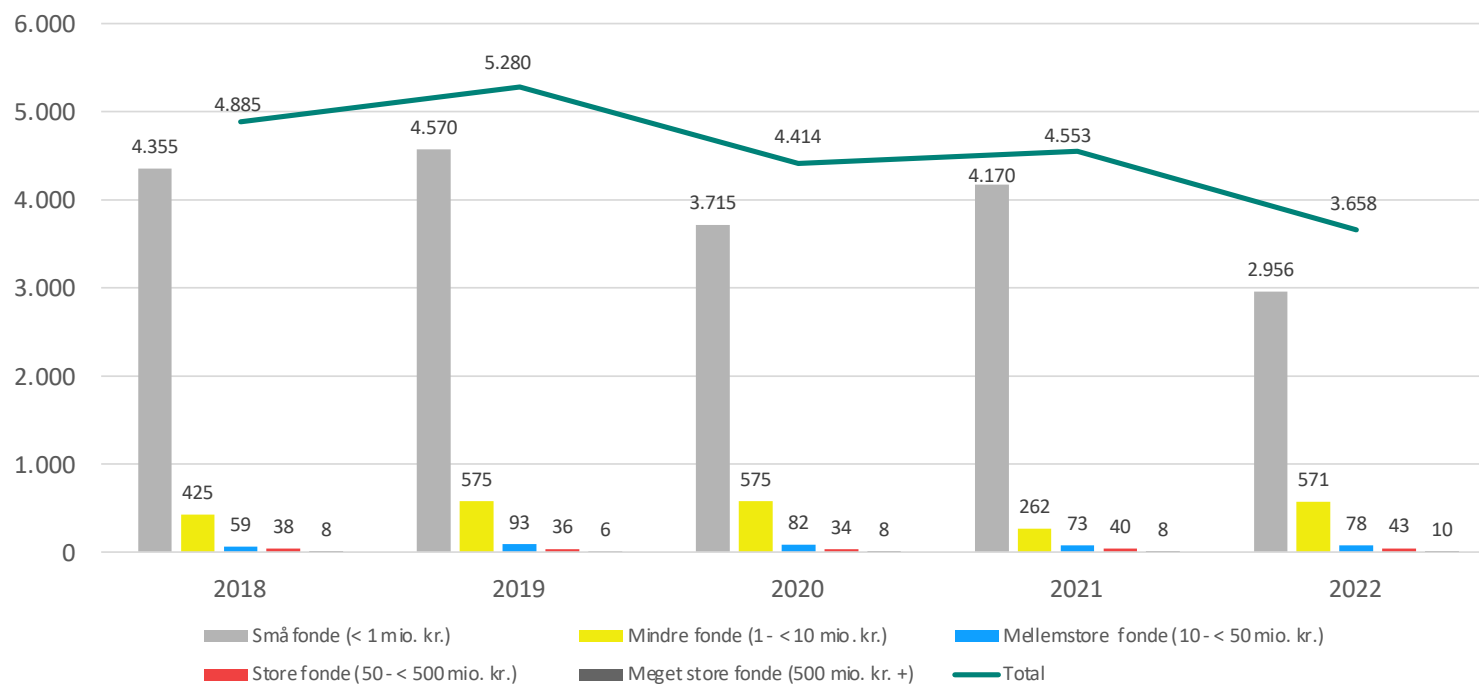

Figuren viser udviklingen i antallet af bevilgende og ikke-bevilgende fonde 2018-2022.

- Der var 3.658 fonde, der gav bevillinger i 2022, hvilket er 895 færre end året før og 1.227 færre end i 2018.
- I perioden 2018 til 2022 er det samlede antal fonde faldet med 790 fonde. Se mere på side 25 og 26.

Der er flest små fonde, der bevilger

Figur 5: Antal fonde 2018-2022, fordelt efter fondenes individuelle bevillingsniveau

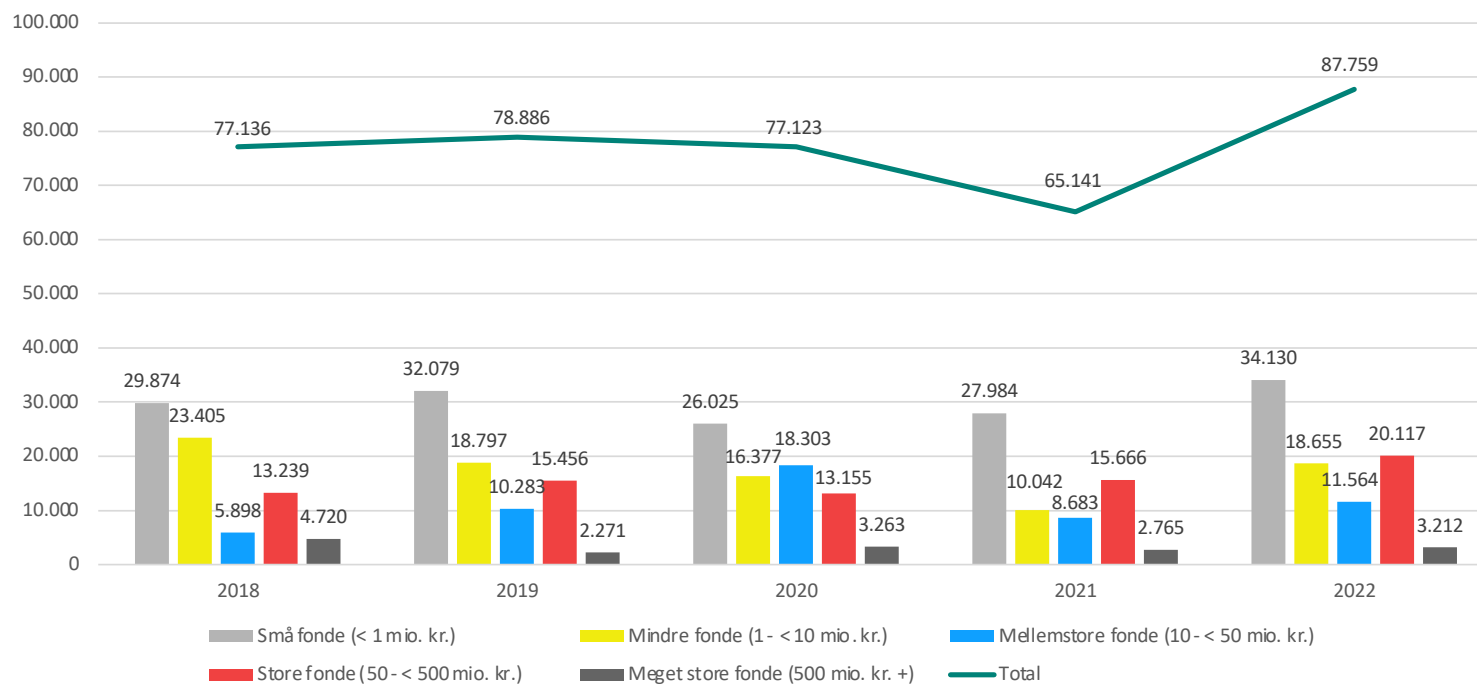

I figuren er de uddelende fonde grupperet efter deres samlede uddelingsniveau i 2022. Søjlerne illustrerer antallet af bevilgende fonde i hver gruppe.

- Den største gruppe af bevilgende fonde er de små fonde, svarende til 81 % af årets bevilgende fonde i 2022.
- Kategorien "meget store fonde" omfattede 10 fonde i 2022, en stigning fra 6-8 fonde i tidligere år.
- Over årene har der været en nedgang i antallet af små bevilgende fonde med 1.214 færre i 2022 sammenlignet med 2021, og 1.399 færre end i 2018.

Antallet af bevillinger steg i 2022

Figur 6: Fondenes bevillinger i antal i perioden 2018-2022, fordelt efter fondenes individuelle bevillingsniveau

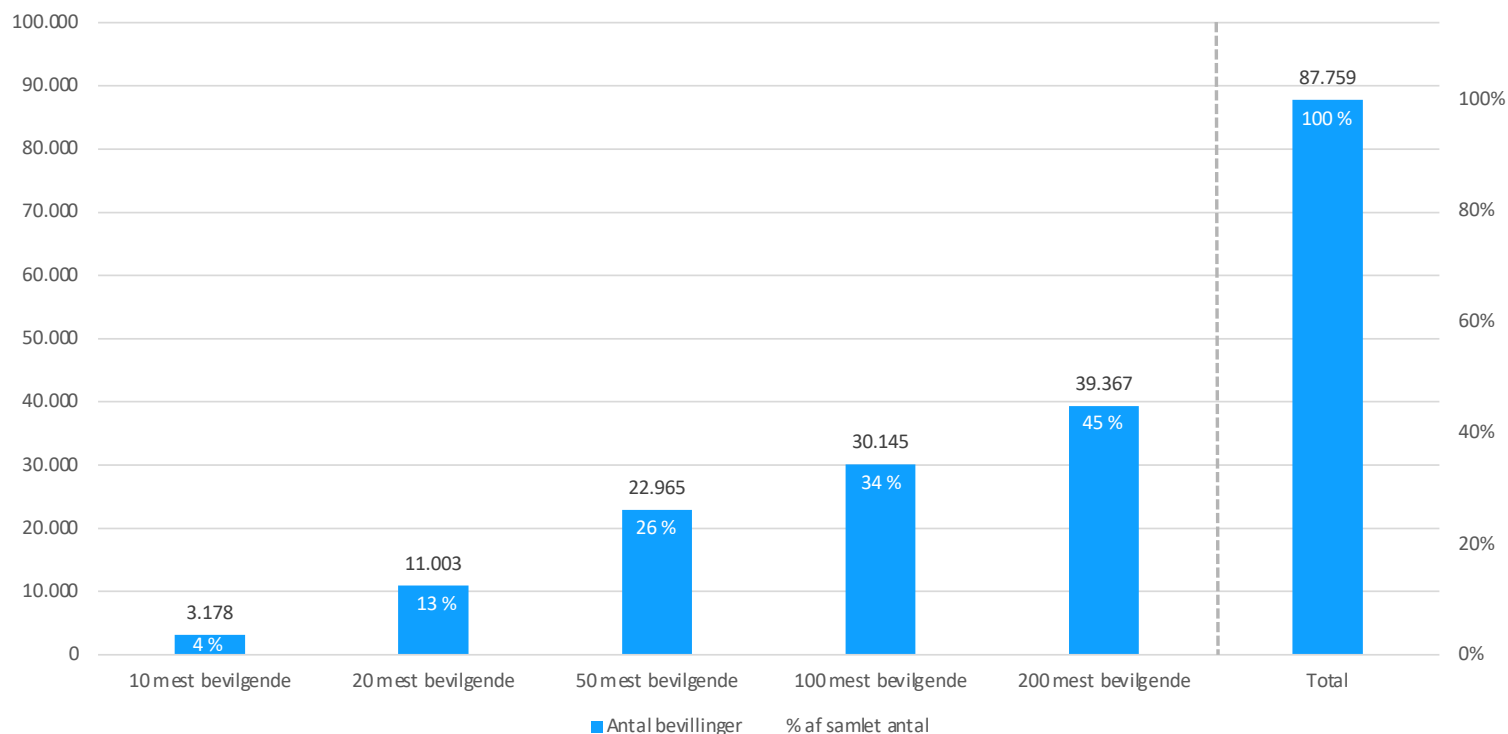

I figuren er de uddelende fonde grupperet efter deres samlede uddelingsniveau i 2022. Søjlerne illustrerer antallet af bevillinger i hver gruppe.

- I 2022 blev der givet i alt 87.759 bevillinger, hvilket er det højeste antal i fem år.
- I hele perioden er det de små fonde, der uddeler langt det største antal bevillinger, og de store fonde, der uddeler flest bevillinger pr. fond.

De 200 mest bevilgende fonde stod for 39.000 bevillinger i 2022

Figur 7: Antal bevillinger fra de mest bevilgende fonde i 2022

Figuren fokuserer på de mest bevilgende fonde og viser, hvor mange bevillinger de foretog i 2022.

- De 20 mest bevilgende fonde stod for 11.003 bevillinger, svarende til 13 % af det samlede antal i 2022, mens de 200 mest bevilgende fonde stod for 39.367 bevillinger, svarende til 45 % af det samlede antal.
- De resterende 3.458 fonde stod dermed for 55 % af bevillingerne.
- De mest bevilgende fonde gav således generelt flere bevillinger pr. fond sammenlignet med de mindre fonde.
- I 2021 var billedet nogenlunde det samme: De 20 mest bevilgende fonde stod for 16 % af det samlede antal, mens de 200 mest bevilgende fonde stod for 49 %.

Fondsbevillinger fordelt på formål

Overblik over udviklingen af fondsmidlerne til de forskellige formål

I 2022 var der større udsving i bevillingerne til de forskellige uddelingsformål end tidligere. Disse udsving skyldes hovedsagelig, at videnskabelige formål er udgået som selvstændigt formål hos Danmarks Statistik, og forskning indgår i stedet under det uddelingsformål, forskningen vedrører. Resultatet er, at det ikke er muligt at foretage direkte sammenligninger af bevilgede midler til et formål i årene 2016-2021 og i 2022, hvor den nye fordelingsmetode er indført. Ved sammenligning bør man notere sig andelen af forskningsbevillinger, der i 2022 indgår under de forskellige formål.

De følgende sider viser fordelingen af fondsmidler på formål i perioden fra 2018 til 2022 (side 17) samt andelen af midler til formålet, ekskl. forskning, og midler til forskning under formålet i 2022 og 2021 (side 18). Samlet set gik 11,6 mia. kr. til forskning, hvilket er et fald fra 12,2 mia. kr. året før.

Herunder oprises udvikling i midler pr. formål:

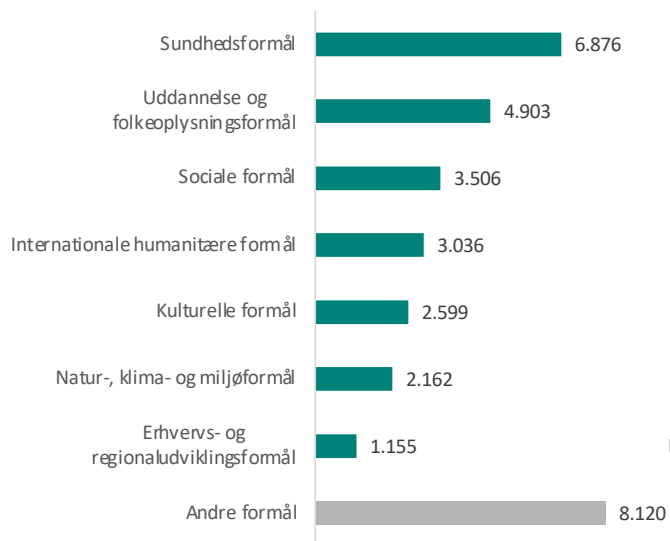
- Der gik i alt 6,9 mia. kr. til **sundhedsformål** i 2022. Det inkluderer 5,4 mia. kr. til forskning, der tidligere primært fremgik under videnskabelige formål. Midler til formålet, ekskl. forskning, steg fra 872 mio. kr. i 2021 til 1,5 mia. kr. i 2022.
- Der gik i alt 4,9 mia. kr. til **uddannelse og folkeoplysningsformål** i 2022. Det inkluderer 2 mia. kr. til forskning, der tidligere primært fremgik under videnskabelige formål. Midler til formålet, ekskl. forskning, faldt fra 3,6 mia. kr. i 2021 til 2,9 mia. kr. i 2022.
- Der gik i alt 3,5 mia. kr. til **sociale formål** i 2022. Det inkluderer 499 mio. kr. til forskning, der tidligere primært fremgik under videnskabelige formål. Midler til formålet, ekskl. forskning, steg fra 1,7 mia. kr. i 2021 til 3 mia. kr. i 2022.

- Der gik i alt 3 mia. kr. til **internationale humanitære formål** i 2022. Det inkluderer 4 mio. kr. til forskning, der tidligere fremgik under videnskabelige formål. Midler til formålet, ekskl. forskning, steg fra 2 mia. kr. i 2021 til 3 mia. kr. i 2022.
- Der gik i alt 2,6 mia. kr. til **kulturelle formål** i 2022. Det inkluderer 161 mio. kr. til forskning, der tidligere fremgik under videnskabelige formål. Midler til formålet, ekskl. forskning, forblev stabilt på 2,4 mia. kr. sammenlignet med 2021.
- Der gik i alt 2,2 mia. kr. til **natur-, klima- og miljøformål**. Det inkluderer 1,1 mia. kr. til forskning, der tidligere primært fremgik under videnskabelige formål. Midler til formålet, ekskl. forskning, øgedes fra 718 mio. kr. i 2021 til 1 mia. kr. i 2022.
- Der gik i alt 1,2 mia. kr. til **erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål** i 2022. Det inkluderer 127 mio. kr. til forskning, der tidligere primært fremgik under videnskabelige formål. Midler til formålet, ekskl. forskning, steg fra 807 mio. kr. til 1 mia. kr.
- Kategorien **Andre formål** blev tildelt flest midler i opgørelsen af tallene fra 2022 (8,1 mia. kr.). Herunder ligger 2,3 mia. kr. til forskning, som ikke falder ind under de øvrige formål. Det kan f.eks. være fri forskning, hvor forskerne selv vælger emne og metode uden specifikke retningslinjer eller krav fra fondenes side. Derudover ligger der ca. 5 mia. kr. til ikke-almennyttige bevillinger, hvoraf mindst 4 mia. kr. er uddelt til familieformål.⁸ *Se også side 27.*

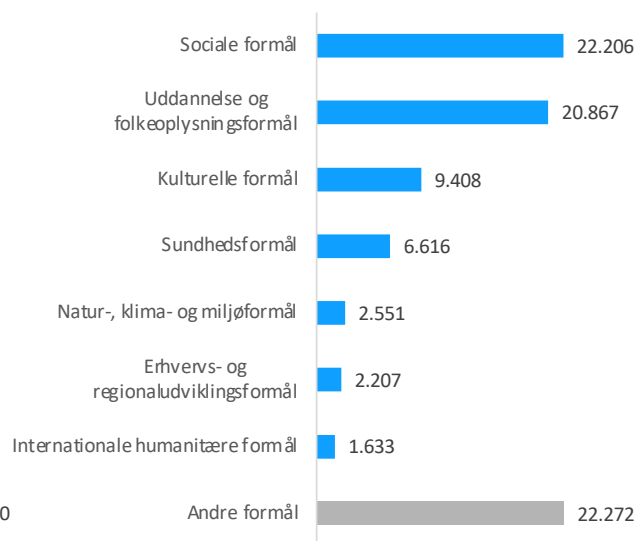
⁸ Fondenes Videnscenter har ud fra årsrapporter fra 40 store familiefonde fundet uddelinger til familieformål for knap 4 mia. kr. i 2022. Familiefonde kan have fuldt fokus på at uddele til formål relateret til stifters familie. De kan også have almenyttige bevillinger. Familiefondenes almenyttige bevillinger er ikke talt med i de 4 mia. kr.

Der gik flest almenyttige midler til sundhedsformål, mens sociale formål fik flest bevillinger i 2022

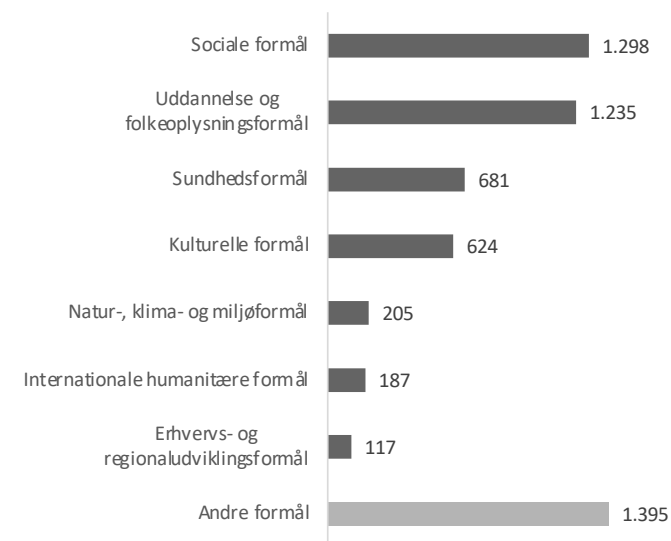
Figur 8: Bevilgede midler (mio. kr.)

Figur 9: Antal bevillinger

Figur 10: Antal bevilgende fonde⁹

⁹ Der var i alt 3.658 fonde, der bevilgede i 2022. Flere fonde bevilgede til mere end ét formål, hvorfor summen af tallene i figur 10 overstiger 3.658 fonde.

Den største stigning af midler, ekskl. forskning, ses på sociale formål i 2022

Tabel 1: Bevilgede midler fordelt på formål i perioden 2018-2022 (mio. kr.)

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2021-2022	Ændring 2021-2022, ekskl. forskning og ikke-almennyttigt
Sundhedsformål	832	953	1.463	1.005	6.876	5.871	630
Uddannelse og folkeoplysningsformål	1.358	1.846	1.542	3.886	4.903	1.017	-628
Sociale formål	1.431	1.355	1.446	1.771	3.506	1.735	1.329
Internationale humanitære formål	1.567	1.740	1.495	2.080	3.036	956	952
Kulturelle formål	1.766	2.956	2.538	2.420	2.599	179	18
Natur-, klima- og miljøformål	589	914	1.290	732	2.162	1.430	337
Erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål	776	755	864	823	1.155	332	221
Andre formål	553	1.152	907	1.165	8.120	6.955	-323

Note: Eventuelle afvigelser mellem tal i ovenstående tabel og tal nævnt på side 15 og 18 skyldes op- og nedrunding.

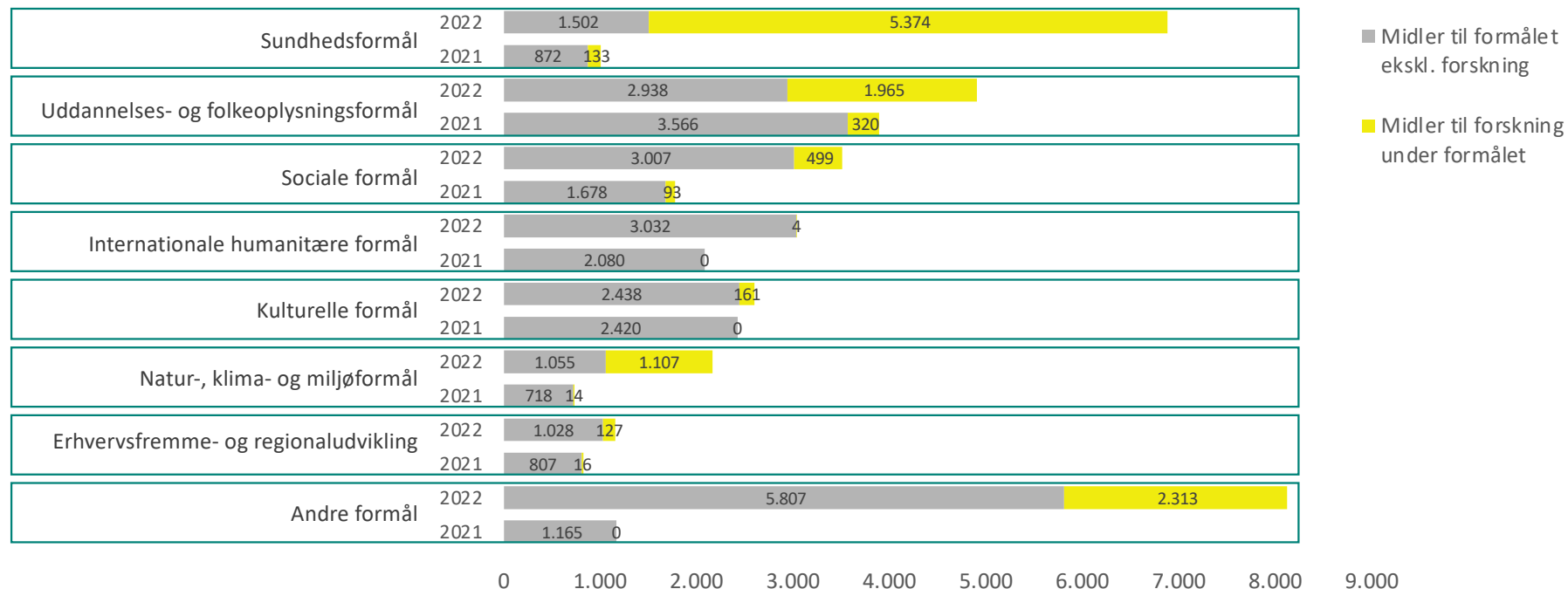
Tabeller og figurer er baseret på tal fra Danmarks Statistik

Tabellen viser, hvordan de bevilgede midler fordeler sig på formål.

- Den største stigning af midler, ekskl. forskning, ses på sociale formål, som steg fra 1,7 mia. kr. i 2021 til 3 mia. kr. i 2022.
- Midlerne til internationale humanitære formål steg også markant fra 2 mia. kr. i 2021 til 3 mia. kr. i 2022, når vi ikke tæller forskningsbevillinger med.
- Derudover steg midlerne til sundhedsformål (+630 mio. kr.), natur-, klima- og miljøformål (+337 mio. kr.) og erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål (+221 mio. kr.) sammenlignet med 2021, ekskl. forskning.
- Midlerne til kulturelle formål forblev stort set uændret, ekskl. forskning.
- Ekskl. forskning var der et større fald i midler til uddannelse og folkeoplysningsformål fra 3,6 mia. kr. i 2021 til 2,9 mia. kr. i 2022. *Se side 18.*

Midler til forskning fordelt på formål i hhv. 2022 og 2021

Figur 11: Midler til formålet, ekskl. forskning, og midler til forskning, under hvert formål i 2022 og 2021 (mio. kr.)

Note: Forskning under "Andre formål" kan f.eks. være fri forskning, hvor forskerne selv vælger emne og metode uden specifikke retningslinjer eller krav fra fondenes side.

Sociale formål fik flest bevillinger i 2022

Tabel 2: Antal bevillinger 2018-2022 fordelt på formål

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2021-2022	Ændring 2021-2022 ekskl. forskning
Sociale formål	20.262	24.307	29.983	24.489	22.206	-2.283	-4.278
Uddannelse og folkeoplysningsformål	17.629	13.321	10.843	9.033	20.867	11.834	9.307
Kulturelle formål	8.095	15.076	9.469	9.926	9.408	-518	-1.028
Sundhedsformål	6.709	6.351	8.204	4.594	6.616	2.022	452
Natur-, klima- og miljøformål	476	1.358	714	799	2.551	1.752	1.117
Erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål	3.523	1.095	2.755	2.726	2.207	-519	-534
Internationale humanitære formål	1.567	1.138	1.716	1.889	1.633	-256	-252
Andre formål	7.239	10.613	8.532	6.726	22.272	15.546	13.666

Tabellen viser antallet af bevillinger, der er givet til de forskellige formål i perioden 2018-2022.

- Danmarks Statistik registrerer ikke antallet af bevillinger til almennyttige og ikke-almennyttige projekter pr. formål. Derfor kan ikke-almennyttige bevillinger ikke udelukkes i oversigten over bevillinger pr. formål. Dette skal tages i betragtning ved sammenligning af bevillingerne fra 2016-2021 med 2022, hvor en ny fordelingsmetode er indført.
- I 2022 var der markant flere bevillinger til de formål, som også modtog mange midler til forskning. Dette resulterede i en stigning i bevillinger til særligt uddannelse og folkeoplysning, sundhed samt natur, klima og miljø.
- De øvrige formål (med undtagelse af kategorien "Andre formål") fik færre bevillinger i 2022 end i 2021.

Den gennemsnitlige bevilling var 370.000 kr. i 2022

Tabel 3: Gennemsnitlige bevillingsstørrelser pr. formål 2018-2022 (mio. kr.)

	2018	2019	2020	2021	2022	Gns.-bevilling i perioden 2018-2022
Alle formål	0,22	0,25	0,25	0,4	0,37	0,3
Internationale humanitære formål	1	1,53	0,87	1,1	1,86	1,27
Sundhedsformål	0,12	0,15	0,18	0,22	1,04	0,34
Natur-, klima- og miljøformål	1,24	0,67	1,81	0,92	0,85	1,1
Erhvervsfremme- og regionaludviklingsformål	0,22	0,69	0,31	0,3	0,52	0,41
Andre formål	0,08	0,11	0,11	0,17	0,36	0,17
Kulturelle formål	0,22	0,2	0,27	0,24	0,28	0,24
Uddannelse og folkeoplysningsformål	0,08	0,14	0,14	0,43	0,23	0,2
Sociale formål	0,07	0,06	0,05	0,07	0,16	0,08

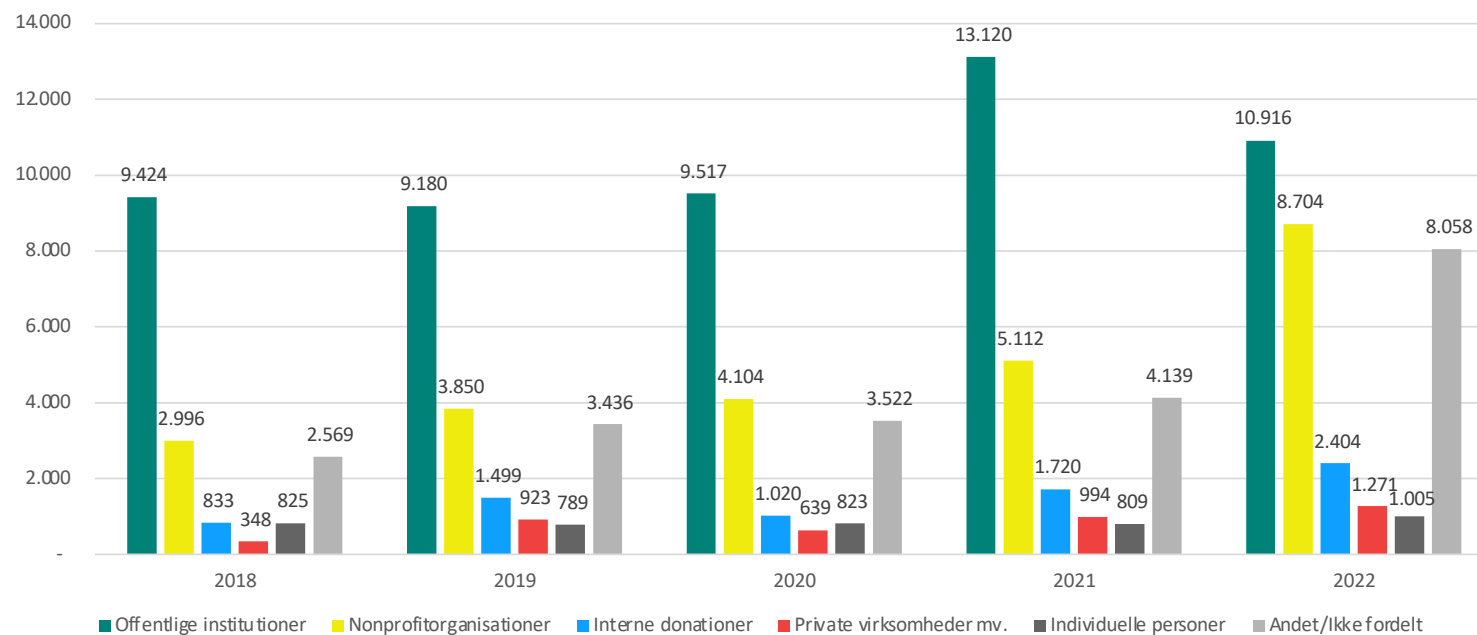
Tabellen viser de gennemsnitlige bevillingsstørrelser fordelt på formål fra 2018 til 2022 og giver indsigt i, hvilke formål der modtog større eller mindre bevillinger.

- I 2022 var de største gennemsnitlige bevillinger på 1,86 mio. kr. tildelt internationale humanitære formål, mens de mindste gennemsnitlige bevillinger på 0,16 mio. kr. gik til sociale formål (altså 160.000 kr.).
- Man bør ikke direkte sammenligne gennemsnitsbevillingen i 2022 med de tidligere år, fordi nogle formål er tilført en stor mængde forskningsbevillinger i 2022, og de vil generelt hæve gennemsnitsbevillingen til formålet markant. F.eks. var den gennemsnitlige forskningsbevilling i 2021 på 2,62 mio. kr.

Modtagere af fondsmidler

10,9 mia. kr. gik til offentlige institutioner i 2022

Figur 12: Fordeling af bevilgede midler på modtagergrupper 2018-2022 (mio. kr.)

Figuren viser, hvordan fondenes bevilgede midler fordelte sig på forskellige modtagergrupper i perioden fra 2018 til 2022.¹⁰

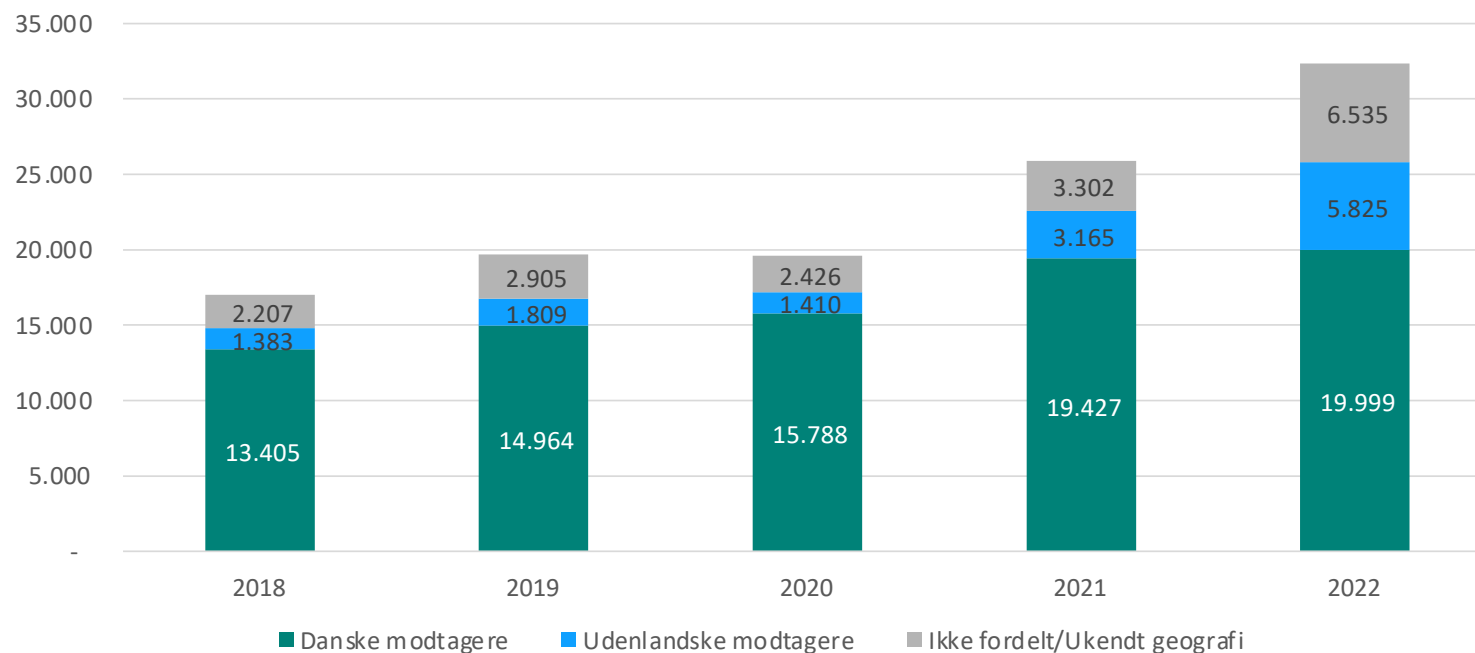
- I 2022 blev der bevilget 10,9 mia. kr. til offentlige institutioner (se definition side 30), svarende til et fald på ca. 1,2 mia. kr. i forhold til 2021. De offentlige institutioners andel af de samlede, almennyttige midler faldt dermed fra 52 % i 2021 til 40 % i 2022.
- Midler til nonprofitorganisationer steg markant til 8,7 mia. kr. i 2022 fra 5,1 mia. kr. i 2021. Også interne donationer¹¹ steg væsentligt til 2,4 mia. kr. i 2022 fra 1,7 mia. kr. året før.
- Private virksomheder fik fortsat flere midler og fik 1,3 mia. kr. i 2022, mens der var en mindre stigning til individuelle personer, som samlet fik lidt over 1 mia. kr. i 2022.
- Kategorien "Andet/Ikke fordelt" fik 8,1 mia. kr. i 2022. Her ligger størstedelen af de ikke-almennyttige midler.

¹⁰ Fordelingen af midler til forskellige modtagergrupper fortæller primært noget om, hvem der arbejder med de formål, fondene vil støtte – og at de fleste fonde kun kan støtte ikke-kommercielle aktiviteter. Derudover fortæller det noget om, hvem der ansøger fondene, og hvem fondene søger som samarbejdspartnere.

¹¹ Interne donationer er projekter/indsatser, som fondene selv varetager, f.eks. udvidelse af bygninger, en forskningsfonds udgifter til forskning i eget regi eller et selvejende museums egne indkøb til egne udstillinger. Et eksempel er C.L. Davids Fond og Samlings drift af Davids Samling, som er et gratis og fuldt fondsfinansieret museum.

Færre midler er fordelt på modtageres geografi i 2022

Figur 13: Bevilgede fondsmidler fordelt på modtagernationalitet 2018-2022 (i mio. kr.)

Figuren viser fordelingen af bevilgede midler til hhv. danske og udenlandske modtagere.¹²

- Andelen af bevilgede midler, der ikke er blevet fordelt på modtageres geografi i 2022, udgør 6,5 mia. kr. eller ca. en femtedel af alle bevilgede midler i 2022. Under kategorien "Ikke fordelt" ligger langt de fleste ikke-almennyttige bevillinger.
- De knap 26 mia. kr., der i 2022 blev fordelt på modtageres geografi, er fordelt på 20 mia. kr. til danske modtagere og 5,8 mia. kr. til udenlandske modtagere.
- Andelen af fondsmidler til danske modtagere faldt til 77 % i 2022 fra 86-92 % fra 2018 til 2021, når vi ikke medregner kategorien "Ikke fordelt". Udviklingen skyldes som nævnt ikke et fald i midler til danske modtagere, men en stigning i midler til de udenlandske.

¹² Opgørelsen over bevilgede midler til udlandet er behæftet med en vis usikkerhed, hvilket bl.a. hænger sammen med, at nogle bevillinger til formål i udlandet gik til samarbejdspartnere i Danmark, f.eks. Dansk Flygtningehjælp.

Bilag

Bilag 1: Antallet af etablerede og lukkede fonde i Danmark pr. år

År	Antal etablerede (nye) fonde	Antal lukkede fonde	Antal fonde i alt	Nettoændring fra året før
2000	187	166	11.364	21
2001	165	228	11.301	-63
2002	146	212	11.235	-66
2003	117	235	11.117	-118
2004	134	287	10.964	-153
2005	110	182	10.892	-72
2006	185	158	10.919	27
2007	156	117	10.958	39
2008	101	176	10.883	-75
2009	65	143	10.805	-78
2010	54	180	10.679	-126
2011	80	140	10.619	-60
2012	64	219	10.464	-155
2013	133	261	10.336	-128
2014	117	184	10.269	-67
2015	114	196	10.187	-82
2016	128	194	10.121	-66
2017	166	272	10.015	-106
2018	124	232	9.907	-108
2019	106	216	9.797	-110
2020	95	228	9.664	-133
2021	81	222	9.523	-141
2022	69	225	9.367	-156

Tabellen viser udviklingen i nye og lukkede fonde i Danmark fra 2000 til 2022.

Tabellen er baseret på en kørsel i det ErhvervsStatistiske Register (ESR) efter samme model som populationen i fondsstatistikken fra Danmarks Statistik. Afvigelser mellem populationen i fondsstatistikken og særkørslen i ESR skyldes tidspunktet for kørslen. ESR opdateres løbende. Vær opmærksom på, at der godt kan stå fonde i ESR, der reelt er lukket, men endnu ikke er fjernet fra registret på grund af forsinkelse eller tidsforskydning imellem processer.

Bilag 2: Antallet af fonde opgjort efter type, og hvorvidt de uddeler (2018-2022)

		2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2018-2022	Ændring 2021-2022
Erhvervsdrivende fonde	Ikke-bevilgende fonde	713	766	824	895	817	104	-78
	Bevilgende fonde	652	604	567	499	580	-72	81
	Total	1.365	1.370	1.391	1.394	1.397	32	3
Almene fonde og fondslignende foreninger	Ikke-bevilgende fonde	4.347	3.705	4.311	4.080	4.680	333	600
	Bevilgende fonde	4.233	4.676	3.849	4.053	3.079	-1.154	-974
	Total	8.580	8.381	8.160	8.133	7.759	-821	-374

Tabellen viser antallet af fonde i Danmark i perioden 2018-2022 opgjort efter type, og hvorvidt de er bevilgende eller ej.

Eventuelle afvigelser mellem data her og data på side 9 skyldes op- og nedrunding i databearbejdning hos Danmarks Statistik.

Bilag 3: Bevilgede midler og antal bevillinger til "Andre formål" (antal og mio. kr. 2018-2022)

	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2018-2022	Ændring 2021-2022
Bevilgede midler (mio. kr.)	553	1.152	907	1.165	8.120	7.567	6.955
Bevillinger (antal)	7.239	10.613	8.532	6.726	22.272	15.033	15.546

Tabellen viser antallet af bevillinger og bevilgede midler til "Andre formål" i årene 2018-2022, dvs. formål, der ikke er nærmere defineret, men hvor fondenes projekter ikke har kunnet kategoriseres under de øvrige formål.

Definitioner, metode og kildegrundlag

Definitioner

Fonde og fondslignende foreninger, herunder erhvervsdrivende og almene fonde

Generelt bruger vi i analysen betegnelsen ”fonde” for både fonde og fondslignende foreninger, da det gør teksten nemmere at læse. Enkelte steder, hvor der er en analytisk pointe i at adskille de to kategorier, kan vi dog se på dem hver for sig.

Nogle steder ser vi på tallene i forhold til erhvervsdrivende og almene fonde. Almene fonde kaldes også ”ikke-erhvervsdrivende fonde”, fordi de i lovgivningsmæssig forstand er kendetegnet ved, at de ikke selv driver erhvervsdrivende virksomhed eller har bestemmende indflydelse i en erhvervsdrivende virksomhed. En erhvervsdrivende fond er en fond, der ejer en såkaldt bestemmende andel af en eller flere erhvervsdrivende virksomheder eller driver egen virksomhed. Det er normalt, at en erhvervsdrivende fonds vedtægter pålægger fonden at bevare ejerskabet af nært knyttede virksomheder og at sikre disse virksomheders overlevelse og trivsel (engageret ejerskab). Det vil også fremgå af vedtægten, om den erhvervsdrivende fond har et eller flere almennyttige formål.

Bevillinger og udbetalinger

Når man taler om fondenes uddelinger, er det vigtigt at være opmærksom på forskellen på bevillinger og udbetalinger. En bevilling er et tilsagn, en fond giver om at ville udbetale penge til en aktivitet. En udbetaling er fondens faktisk udbetalte beløb på baggrund af en bevilling. En bevilling og de efterfølgende relaterede udbetalinger sker ofte i forskellige kalenderår. Et eksempel kan være en fond, der i 2022 bevilger støtte til en aktivitet, men først udbetaler pengene senere på baggrund af en konkret aftale. Et andet eksempel kan være, når store bevillinger til f.eks. anlægsprojekter udbetales over flere år.

Almennyttige og andre bevillinger

Ud fra de tal, Danmarks Statistik deler med Fondenes Videnscenter, der danner grundlag for denne analyse, er det ikke muligt at identificere på alle underkategorier, hvorvidt en specifik bevilling er givet til almennyttige aktiviteter, eller om den er givet til f.eks. familieformål eller ikke-almennyttige erhvervsformål. I denne analyse fokuserer vi derfor på de samlede bevillinger. Det har tidligere kun været en mindre del af de bevilgede midler, der gik til andet end almennyttige formål, hvorimod det i 2022 udgjorde en større andel grundet ekstraordinært mange bevillinger til familieformål. 2 % af midlerne gik til ikke-almennyttige formål i 2021, mens tallet var 17 % i 2022. Da ikke-almennyttige bevillinger som nævnt ikke opdeles i underkategorier hos Danmarks Statistik, arbejdes der i analysen med alle bevilgede midler, medmindre andet specifikt er nævnt. Danmarks Statistik oplyser dog, at langt de fleste ikke-almennyttige bevillinger er registreret under ”Andre formål”.

Definitioner, fortsat

Små, mindre, mellemstore, store og meget store fonde

Vi kategoriserer nogle steder de enkelte fonde som "små", "mindre", "mellemstore", "store" eller "meget store" på baggrund af det totalbeløb, den enkelte fond har bevilget i et bestemt år. "Små" fonde betegner fonde, der har bevilget under 1 mio. kr., "mindre" er fonde, der har bevilget mellem 1 og 10 mio. kr., "mellemstore" er fonde, der har bevilget mellem 10 og 50 mio. kr., "store" er fonde, der har bevilget mellem 50 og 500 mio. kr., mens "meget store" betegner fonde, der har bevilget 500 mio. kr. og derover.

Offentlige institutioner som modtagere af fondsmidler

Offentlige institutioner er specificeret således hos Danmarks Statistik:

- Universiteter
- Hospitaler
- Professionshøjskoler
- Erhvervsakademier
- Kunstneriske uddannelsesinstitutioner
- Maritime uddannelsesinstitutioner
- Stats- og sektorforskningsinstitutioner
- Godkendte teknologiske serviceinstitutter (GTS-institutter)
- Museer, biblioteker og lignende kulturinstitutioner
- Øvrige offentlige institutioner eller myndigheder

Det er frivilligt for fondene at indberette på det detaljerede niveau. Derfor har Danmarks Statistik ikke fordelingen af alle bevillinger på alle underkategorier.

Metode og kildegrundlag

Denne analyse er baseret på kvantitativ metode, hvor de seneste tal fra [Danmarks Statistiks fondsstatistik](#) er benyttet, herunder en række særkørsler foretaget for Fondenes Videnscenter. Beløbene i analysens tabeller er opgivet i løbende priser. Derved er tallene sammenlignelige med den opgørelse over fondsstatistikken, der er offentliggjort af Danmarks Statistik.

Danmarks Statistiks fondsstatistik indeholder data fra 2016 til 2022, og sammenligninger i denne rapport indeholder data fra 2018 til 2022. Af den grund bør man være tilbageholdende med at konkludere entydigt på de beskrevne udviklingstendenser.

Vi tager i analysen udgangspunkt i de bevilgende fonde og foreninger. Ud af de 9.155 fonde og fondslignende foreninger, der i 2022 er med i Danmarks Statistiks opgørelse, fokuserer vi således først og fremmest på de 3.658 fonde, der i 2022 foretog bevillinger.

Statistikken om fondenes aktiviteter er baseret på en stikprøve trukket fra populationen af private fonde og fondslignende foreninger i Danmark. Antallet af fonde, der i 2023 har indberettet 2022-tallene til Danmarks Statistik, er steget fra 350 til 550. Derudover har der været ændringer i spørgeskemaet fra 2021 til 2022. Den største ændring er, at videnskabelige formål er udgået som selvstændigt hovedformål, og at forskning i stedet (så vidt muligt) er fordelt på de støtteområder, forskningen vedrører. Ændringerne i opgørelsesmetoden betyder, at det samlede bevillingsbeløb for de enkelte støtteformål i 2022 vil stige med forskningsbevillinger til støtteformålet, der i de tidligere år lå "isoleret" under videnskabelige formål. For lettere at kunne sammenligne med tidligere år er der flere steder i denne analyse indføjet oplysninger om bevillinger til et støtteformål med og uden forskningsbevillinger til formålet. Der må forventes at være lidt mere usikkerhed i kategoriseringen af bevillingerne i en periode, indtil det nye indberetningsskema er bedre indarbejdet, og det anbefales at være varsom med at sammenligne bevillingstal fra 2022 med tidligere år.

Dataindsamlingen foretages blandt tre kategorier af fonde og fondslignende foreninger:

1. Private erhvervsdrivende fonde.
2. Private almene fonde og andre private selvejende institutioner.
3. Private foreninger og lign., der agerer som fonde med betydelige uddelinger, f.eks. patientforeninger og filantropiske foreninger. De private foreninger er bl.a. udvalgt på baggrund af Skatteforvaltningens liste over godkendte foreninger under ligningslovens § 8 A. Derudover er der som del af populationen udvalgt enkelte andre organisationer, der definerer sig som og arbejder som fonde.

Danmarks Statistik trækker bl.a. informationer fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR-registret). I CVR-registret er der i enkelte tilfælde registreret fonde, der ikke længere eksisterer, hvilket hænger sammen med, at der er en overgangsperiode, fra en fond lukker, til det registreres i registret. Det betyder, at Danmarks Statistiks opgørelse ikke er 100 % præcis, når det gælder antallet af fonde.

Metode og kildegrundlag, fortsat

Sammenligning med Skatteforvaltningens opgørelse

Da der ikke er skattefradrag for ikke-almennyttige bevillinger, kunne man tro, at det er muligt at sammenstille Danmarks Statistiks fondsstatistik med Skatteforvaltningens opgørelse over, hvor mange bevilgede midler der er betalt skat af, og på den måde få et overblik over de rent almennyttige uddelinger. Men særligt for de erhvervsdrivende fonde, hvis datterselskab(er) udgør fondenes hovedindtægtskilde(r), gælder det, at de ikke altid har fradrag for deres bevillinger, selv om de faktisk ér almennyttige. Dette skyldes den såkaldte prioriteringsregel (<https://info.skat.dk/data.aspx?oid=2047518>), og derfor kan man ikke direkte sammenstille Danmarks Statistiks fondsstatistik med Skatteforvaltningens opgørelse.

Varierende uddelingsniveau

Hvis en fond det ene år foretager en bevilling på flere hundrede mio. kr. til et bestemt formål og ikke gør det samme året efter, kan det tydeligt aflæses i fondsstatistikken. Årsagerne til udsving i bevillingsniveauerne kan f.eks. være, at en fond har som praksis hvert tredje til femte år at give regelmæssige og flerårige større bevillinger til et område, at fonden ændrer strategi, eller at de midler, fonden har til rådighed til uddelinger, varierer fra det ene år til det næste. Det kan også have indflydelse på uddelingsniveauerne, hvilke projekter fondene bliver præsenteret for af den omverden, de støtter.

Kontakt

Har du spørgsmål eller kommentarer?
Kontakt os på info@fondenesvidenscenter.dk

Du kan finde flere analyser og øvrig viden om
fonde på vores hjemmeside. Her kan du også
tilmelde dig vores nyhedsbrev, hvis du vil holdes
løbende opdateret om nye udgivelser:
www.fondenesvidenscenter.dk